

nico. Če nima drugega - knjige Mohorjeve družbe ima čisto gotovo. Za dokaz pa more služiti tudi to, da so knjižnice naših prosvetnih društev po deželi posebno pred vojno krasno uspevale. Povojno razpoloženje našega ljudstva sicer ni bilo tako, da bi naše knjižnice mogle uspešno delovati, vendar gre tudi tukaj na boljše. Da bo pa se zboljšalo temeljito prav kmalu, za to morajo skrbeti naše knjižnice po deželi. Ko bodo vsi naši ljudje vsaj začeli spnavati in čitati vse tisto, kar je napisano v slovenskem jeziku, bomo šli tudi naprej in jih spoznali z različnimi drugimi velikani. Kljub temu pa nikdo, tudi ko bo v podrobnostih preštudiral vso slovensko slovstvo, ne bo mogel reči, da je naše slovstvo »revščina.« Nasprotno, da smo veliki kljub majhnemu številu, to bodo dokazale naše knjižnice.

Moramo pa mi svoje knjižnice poživiti, dobre knjige — saj Slovenci imamo najbolj čisto slovstvo razen nekaterih izjem —, predvsem tudi naše klasične pisatelje in pesnike spraviti v roke ljudem. Kako bomo to poskusili doseči, o tem se bomo porazgovorili na občnem zboru Prosvetne zveze v Mariboru.

Privedite.

Lepo uspela orlovska prireditve v St. Ilju v Slov. goricah. Zadnja nedeljo popoldne se je slavila v St. Ilju slovesna blagoslovitev Orlovskega doma. Prireditve so posetili gostje iz Maribora, Orlic ter Orlice iz St. Petra pri Mariboru. Po izstopu iz vlaka je pozdravil mnogoštevilne goste g. župan Vicman, nakar so odkorakali vsi ob zvokih godbe mariborske katoliške omladine v St. Ilj. V cerkvi so bile slovesne večernice, nato pa blagoslovitev Orlovskega doma, ki je v nekdanjem »Südmarkhofu«. Dom je blagoslovil domači gospod župnik Vračko, ki se je v svojem govoru spominjal onih za Slovence težkih časov, ko je bil Sudmarkhof trdnjava za ponemčevanje St. Ilja, sedanji Orlovski dom pa luteranska molilnica. Tedanjim Nemcem ni bilo dovolj, če je bil kdo Nemec ali nemškutar, ampak je moral biti še luteran. Vso besno ponemčevalno delo se je razblinilo v nič in iz luteranske molilnice je sedaj postal prav hčen Orlovski dom, ki bo postal branik in širitelj katoliških idej in slovenstva. Po navdušeno sprejetih besedah g. župnika je še govoril v imenu Orlov g. Jože Štabej iz Maribora. Nato se je začela telovadba Orlov in Orlic ter naraščaja. Izvajali so ob spremljevanju godbe proste vaje in vaje na orodju. Po končani telovadbi se je razvila pristrčna prosta zabava, ki je trajala do odhoda večernega vlaka, ki je odpeljal goste nazaj v Maribor. Slavnost otvoritve Orlovskega doma v St. Ilju je bila pomenljiva, zgodovinske in nepregledno važne kulturne ter nacionalne važnosti. Sedaj ima naš obmejni St. Ilj svoj Slovenski, pa tudi Orlovski dom.

Gornja Radgona. V našem Bralnem društvu smo dne 8. septembra poživili nekdanji zelo-delavno Mladeniško zvezo. Vodstvo je prevzel predsednik društva g. kaplan Jakob Sajovic. Zadnji sestanek v nedeljo, dne 5. oktobra, je bil posvečen spominu nepozabnega dr. Kreka, čigar sedmo obletnico smrti obhajamo v sredo, dne 8. oktobra.

Lepo uspela prireditve pri Sv. Andraž pri Velenju. Vodopivčeva opera »Kovačev študent« je sijajno izpadla. Vsi poslušalci so bili polni hvale. Kovačev oče v osebi g. Blagotinška je bil teko naravno dan, da so gledalci rekli: to je rojen igralec. V vlogi pismonoše je občinstvo očaral g. Fr. Pižon, naš zvesti pevec, s svojim prijetnim tenorom, a študenta je izborno pogodil g. M. Brunšek s svojim junaškim in obsežnim glasom. Na glasovir je spremljala igralce gđc. Zofka Urbančič, za kar ji budi izrečena topla zahvala. Po igri so še bili trije solospevi in mešan zbor je zapel »Dunte vetri«, »Ave Marija« iz »Gorenjskega slavčaka« in »V črnem grabnu« iz »Rokovnjačev«, kjer je gđc. Malika Krajnc s svojim jasnim in mogočnim visokim »e« zadivila vse občinstvo. — Igra se ponovi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne pri polovičnih cenah, a šolski otroci imajo brezplačen vstop.

Tedenske novice.

MANEVROV V MARIBORSKI OKOLICI NE BO.

Odposlanstvo županov iz mariborske okolice se je pretekli teden oglasilo pri poslancu Zebotu in ga prosilo, naj posreduje pri politični in vojaški oblasti radi neravnavnih manevrov. Okrajno glavarstvo Maribor (levi breg) je namreč z odlokom št. 26347-24 z dne 16. sept. t. l. naznanilo občinem, da se bodo vršili manevri v neposredni bližini Maribora. Glavarstvo je dobilo tozadevni dopis od komande dravske divizije z dne 27. avgusta št. 4292. Poslanec Franjo Zebot je zaprosil g. velikega župana in vojaško poveljstvo, naj v naših rodovitnih vinogradnih krajih manevre opustijo. Te dni je dobil poslanec obvestilo, da se manevri letos v teh krajih ne bodo več vršili. To javimo prebivalstvu prizadetih krajev v svrhu pomirjenja.

Naši poslanci odpotujejo jutri v Beograd k sejama narodne skupščine. Prva seja se vrši v soboto, dne 11. okt. Na dnevnem redu je invalidski zakon, zakon proti korupciji in še nekateri drugi predlogi.

Naši župani. Izvoljeni so v Sv. Kunigundi na Pohorju Janez Sadek, v Hardeku Fr. Hanželič, v Litmerku Jož. Habjančič, v Kočicah Alojz Kodrič, v Moškanjeh Martin Šegula, v Starem trgu Ivan Arch star., Urban Slemnik, star.

Za župana na Ranci pri Mariboru je bil izvoljen pristaš Slovenske ljudske stranke, g. Ivan Maček; svečovalca sta gg. Ivan Drozg in Franc Vajngerl.

Krajevnim organizacijam SLS. Koledar Jugoslovske kmečke zveze za leto 1925 izide te dni. Prosimo, da zberete v vašem okolišju naročnike in nam sporočite, koliko koledarčkov vam naj pošljemo letos. S skupnim naročilom nam prihranite delo in stroške. Agitirajte za naročbo, da bo vsak kmet imel svoj stanovski koledar. — Tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Novi vozni red na železnicah stopi v veljavo še le 1. junija 1925 in ne prvega novembra 1924. Vozni red ostane po zimi isti, kakor je bil določen za poletje.

Mariborske novice. Proti občinskim volitvam v Mariboru so se pritožili socialni demokratje. Priziv je romal na velikega župana, a ta ga je zavrnil kot neutemeljenega. Volitev novega mariborskega župana bo v najkrajšem času. — Povsod po naši državi se čita, kako umre sedaj eden ali pa drugi časniki, ki pod Pašič-Pribečičevico vlado ni živel od naročnine, ampak je vlek podpora iz državne blagajne. — V Mariboru so ustavili slovensko štajerski radikali svoje lastno glasilo in je krstili za »Narodnega Gospodarja«. Da bi pa preslepili slovenskega kmeta, so posneli glavo popolnoma po »Slovenskem Gospodarju«. List so radikali v celih kupih vrgli ven na deželo, a naše dobro kmetstvo ljudstvo je koj spoznalo mačka v zaklju in tist vrnilo. Dokler sta bila Pašič in Pribečičevič na vladi in pri državni blagajni, je tudi mariborski »Narodni Gospodar« izhajal. A komaj je moral ata radikalov Pašič proč od državne blagajne, je začel tudi njegov neboljenček »Narodni Gospodar« hirati ter pešati in je zadnji teden zaspal za vedno. Ni mu ni pomagala ukradena glava, ker se je hranil ter vzdrževal z nepošteno hrano, je hitro zbolel pa tudi — umrl. Peščica radikalov na štajerskem s smrtjo »Narodnega Gospodarja« nima več svojega lastnega glasila. — Pred novo Zadržno gospodarsko banko bo mestni stavbeni urad napravil prav lep ter velik trg ki bo mestu v ponos in kras.

Ustoličenje novih zvonov pri Zgornji Sv. Kungoti. Kar se je godilo dne 19. septembra na dvorišču kn.-šk. palače v Mariboru ob 11. uri popoldne, ostane v trajen spomin vsem navzočim šentkugovščanom. V slovesni procesiji so peljali zvonove po mestu na škofijo, kjer je vladika g. dr. Andrej Karlin zvonove slovesno blagoslovil, nakar so jih potem proti večeru ob pokanju možnarjev pripeljali v domačo župnijo ter jih do nedelje shranili pri g. grofu V nedeljo, dne 21. septembra, ob 9. uri popoldne, smo jih z velikansko slovesnostjo peljali v župno cerkev med sviranjem godbe. Pred mogočnim in ogromnim slavolokom, ki je bil posnetek starodavnega Konstantinovega slavoloka v Rimu, je pozdravil zvonove domači č. g. župnik. Dva para konj sta peljala veliki zvon presv. Srca Jezusovega ter z veliko težavo prišla pred cerkev na hriček. Veliki zvon se je peljal pod tretji veliki slavolok pred cerkvijo. Pred zvonom, ki so ga obesili na slavolok, težak 1024 kg, se je vršil offer za zvonove. Pod drevesom v senci zunaj cerkve je prepričevalno govoril primil. g. kanonik dr. Tomazič o besedah na zvonu: »Tvoji smo, presv. Srce Jezusovo!« Ob pol enih so se dvigali eden za drugim v stolp oba zvonova med sviranjem godbe in pokanjem možnarjev. Nestrpno smo pričakovali, kdaj se bodo oglasili in res, ob treh popoldan se je zazibal velikan in potem vsi trije začeli veličastno klicati k petim litinjam. Bili so veličastni trenutki, in slovesnost, kakoršne še Zgornja Sv. Kungota dosedaj ni videla. Vsa čast Markovi hiši, kjer so dekleta z domačo gospodinjjo vred cele noči neumorno pletle mogočne vence in pomagale kinčati slavoloke. Silnega naroda se je zbralo ta dan v Zg. Sv. Kungoti. Zvonovi so lepo uglašeni, pojo lepo, čast livarni Bühl v Mariboru, ki jo toplo priporočamo!

Grozanski davki v Meziški dolini. Zadel nas je po vojski nesreča za nesrečo. Izropali so nas nemški kulturovanci, leto navrh smo imeli točo, ki nam je uničila vse poljske pridelke, nato je zopet pritisnila na nas suša, letos je zopet ponekod klestila toča in nam je napravilo deževno in vihamo leto grozno škodo na polju, nastopila je rja, ki nam je popolnoma uničila rž ter močno škodovala tudi pšenici in ovsu, povsod čuješ obupne klice: Kaj bomo jedli? Kje bomo vzeli denar, da si kupimo potrebni živež? In zdaj je neusmiljeno pritisnila na nas še davčna oblast z groznimi dohodninskimi davki. Dozdaj so bolj šraufali Štajerce, kakor smo brali v časnikih, in ko so tem že vse iztisnili, so se ti kruti davčni navijalci vrgli na nas Korosce, češ, zdaj pa še tu poskusimo, kaj se da dobiti. Zadnji »Slovenski Gospodar« poroča iz Slovenjgradca, da je znani »prijatelj« kmeta, davčni navijalec Čepin (tukaj mu pravijo Ca...) naložil nekaterim kmetom kar po 8000 kron dohodnine. Pri nas ni bil tako skromen, on tirja od posameznikov še mnogo več. Samo par vzgledov: Nek mali posestnik je prejel posestvo za umrli očetom. Da izplača dediče, je bil prisiljen posekati domalega ves svoj les. Čepin mu je zato naložil 10.000 kron davka. Drug posestnik je prodal nekaj lesa, da poravnava razne dolgove in plača razna popravila, od izkupačka mu ni ostalo nič, Čepin mu je zato naložil okroglo 16.000 kron davka in ko se je proti temu pritožil, dobil je še okroglo 3000 kron davka več. Tretji je zopet podedeloval popolnoma zanemarjeno in razpadlo posestvo. Za potrebne poprave in za izplačilo drugih dedičev je seveda rabil denar in je zato segel, ker ni imel denarja drugod vzeti, tudi po svojem lesu. Čepin mu je zato prisodil kar 24.000 kron dohodnine. Vsi ti so navadni kmetje, brez vsake obrti ali drugega postrenskega dohodka. Vsi so prodali les samo, ker so bili v to prisiljeni, da poravnajo razne stroške in dolgove. Od izkupačka ni nobenemu ničesar preostalo in zdaj tirja davčna oblast od njih tako visoke davke. Kje naj vzamejo v teh hudih časih denar, da plačajo tako ogromne svote. Ljudje so obupani. Vsakdo pravi: »Ne plačam, ne morem, naj naredijo z menoj kar hočejo.« Tako izžemanje ljudi presega že vse meje, to meji že na blaznost! Odločno zahtevamo, da se te nesmiselne in očitno pretirane odmeritve dohod-

nine še enkrat pregleda in se v to svrhu pritegne izkušene občinske može, katerim so krajevne razmere in potrebe posameznikov dobro znane.

Smrt vojaka in nesreča. Od Sv. Primoža na Pohorju poročajo: Umril je v Debru ob albanski meji Ant. Nabernik pd. Pušičnjakov na malariji. Neutolažljiva žalost za sorodnike, posebno pa za ubogega očeta, ki je že v vojski izgubil enega sina, lani ženo in zdaj pa drugega, zadnjega sina. Rajni Tonče je bil vseskozi vzoren, pridni mladenič. Sveti mu večna luč! O drugih vojakih izvemo, da jih istotako muči nesrečna malarija. Kdaj bo končano trpljenje našega mladega naraščaja po južnih krajih? — Padla je čez pečine ter se hudo poškodovala pd. stara Zviharčka. Bo težko prebolela. Obema rodbinama naše sočutje.

Cerkvena slovesnost pri Sv. Treh Kraljih v Slov. gor. V naši romarski cerkvi bomo v nedeljo, dne 19. oktobra, slovesno obhajali god sv. Marjete Marije Alakok, slavne učenke presv. Srca Jezusovega. Ob enem bomo prvokrat obhajali praznik Srca Jezusovega posvečenih družin. V ta namen bo na predvečer ob pol petih pridiga in slovesne večernice, v nedeljo pa rana in pozna služba božja v tukajšnji veličastni cerkvi, ki s svojim krasnim oltarjem presv. Srca nehote vabi k sebi častilce božjega Srca. V Slovenskih goricah se je že mnogo družin posvetilo božjemu Srcu in mnoge se še bodo posvetile. Zastopnike vseh teh družin, očete in matere, pa tudi sinove in hčerke, vabimo najlepše na naš praznik, ki nam bo razodel, da ni nič lepšega za naše krščanske družine, kakor je kraljestvo presv. Srca Jezusovega. Na veselo svidenje v velikem številu od vseh strani!

Občinske volitve v Ptuj se bodo vršile v nedeljo, dne 19. oktobra. Nemci nastopijo pri teh volitvah pod imenom »Domača gospodarska stranka«. To listo bodo volili sami najbolj zagrizeni Nemci, nemškutarji — Orngovi pristaši in zastopniki nekdanjega štajercijanstva. Vse narodno čuteče stranke pa so se kot v Mariboru združile v takozvani »Narodni blok«, ki bo odnesel pri volitvah zmago.

V občini Stojenci pri Ptuj ima SLS samo tri občinske odbornike.

Dober nasvet. Iz Polenška pri Ptuj poročajo: Oj ta naš očka Hanza Giričev, ali očka Radižejev, kakor ga je že nekdo pred kratkim nazval, to vam je župan, kateremu sličnega bi pač moral pri belem dnevu iskati z veliko laterno. Evo vam: Njegova občinska blagajna je vedno prazna in suha, občinske doklade vedno višje in višje, da se občani po vsej pravici povprašujejo, kam ide naš denar, ko so nam pa naše občinske ceste tako zanemarjene, da po njih do kolena debelo gazimo blato. Da odpomoremo našemu očku, kje dobiti denar, da se napolni prazna kasa, mu prav toplo priporočamo, da naj zdaj ob spravljanju koruze in sadja pogleda po hišah, kjer se pleše po cele noči in to brez kakega dovoljenja kar meni nič tebi nič. To se pleše in raja, kakor na pustni dan. To pa mi dobro vemo, da bi bilo za očka težavno. . . . Mi Polenšani Vam torej damo prav lepo prilžnost, da odpomorete strašni suši Vaše blagajne, a ne v obliki visokih občinskih doklad, ampak v obliki dovoljenj za prekoračitev policijske ure. Evo Vam torej očka lepa prilžnost! — Dober svetovalc.

V Staremtrgu pri Slovenjgradcu je umrla dne 4. okt. 84 let stara, od vseh spoštovana in priljubljena mati vič. g. duhovnega svetovalca in župnika Ivana Jurko. Rajna je spremljala svojega sina po vseh njegovih duhovniških stacijah in mu je vedno bila ljubeča mati in skrbna gospodinja. Naj Vsemogočni da rajni materi obilo plačilo za vso njeno požrtvovalnost, vič. g. župniku pa naše iskreno sožalje!

Blagoslovitev novih zvonov v Rečici ob Savinji. — Strti in peti dan v oktobru sta bila za rečiško faro kaj redkega. Tri mogočne zvonove je spremljalo staro in mlado v lepo Savinjsko dolino. — Že v Mariboru so vzbujali zvonovi na dvodnevni razstavi livarne »Zvo-noglas« veliko pozornost in to radi njihove velikosti in skrbne izdelave. — Na postaji Rečica ob Paki pa so sprejeli zvonove domačini v najobilnejšem številu. Med zvonjenjem zvonov, petjem, godbo ter pokanjem topičev so se pomikali zvonovi svojemu cilju naproti. Že od daleč je pel edini preostali zvon ter tako pozdravljaj svoje tovariše. V noči na nedeljo pa so prvič pozdravljali novi zvonovi s svojimi mogočno donečimi glasovi prevz. nadpastirja g. dr. Karlina, ki je prišel počastiti Rečičane prvokrat kot škof lavantinski. Radoval se je prevzvišeni nad-lepoto savinjskih krajev. — Dolgi obred posvečenja zvonov je izvršil s spretnostjo, dasi je dolg in naporen. Po končanem obredu je daroval sv. daritev na prostem za glavnim oltarjem. Sv. maši je sledila pridiga. Prevzvišeni je razlagal svojemu ljudstvu pomen obreda posv. zvonov in hkrati opomine njihove: »Moli in delaj« in zopet obratno. Nato je v slovesnih besedah izročil zvonove cerkvi v čast ter faranom v zveličanje. — Pobudo in zmago k takim zvonom pa je dal g. župnik Alfonz Požar. Vsem, ki so toliko žrtvovali — Bog plačnik!

Gasilno društvo Paška vas. Kralj Aleksander je gasilnemu društvu v Paški vasi poklonil dar 1000 dinarjev za novo društveno zastavo, katera je bila dne 21. septembra slovesno blagoslovljena. Visokemu dobrotniku se izreka najlepša zahvala za velikodušen dar.

Pri volitvah v občinski zastop v Zetalah dne 21. sept. je bilo oddanih vseh glasov 68. SLS je dobila 25, SLZ 14, napredna stranka 11, SKZ 10, kmečko-delavska stranka 10. Za župana je bil izvoljen dne 30. sept. bivši župan g. Pulko Anton.

Pretepači pri St. Vidu pri Grobelnem. Od St. Vida smo prejeli: Pri nas ne poznamo političnih ribarjev, ker se drži pretežna večina šentvidčanov SLS. Imamo hvale Bogu tudi vzgledno nesebičnega župana in tudi učiteljstvo je hvalevrednega obnašanja in delovanja. Naj-

več preglavic povzročajo miroljubnim šentvidčanom nekateri pretepaški fantalini. Ne mine skoro teden, da bi pri nas katerega ne premikastili. Dne 22. septembra so neznani fantalini napadli invalida Janeza Anderluha. S kamenjem so ga obdelali, z noži ranili in mu še oropali 800 K in revolver. Dva dni za tem žalostnim slučajem dne 24. septembra pa je prišla kar cela banda pretepačev — 13 po številu — v Bodo vas. Ti kolovrateži so bili oboroženi s koli ter bikovkami in so brez vsakega povoda in vzroka pretepli štiri nedorastle fante, ki so mirno kožuhali koruzo. Ti pretepači pa so že starejši, ki so doslužili vojake in je res sramota za nje, da s pobalinsko surovostjo napadajo invalida in nedoraslo mladino in to brez povoda. V to podivjanost nekaterih šentvidskih pretepačev morajo poseči vmes starši, katerih dolžnost je, da ne pustijo svojih sinov pohajkovati po gostilnah in na večer se pa s plankami klatiti okrog po fari. Pretepanje v naši fari se mora omejiti, če ne, se bomo obrnili do oblasti, da napravijo red ter mir po reku: klin s klinom!

Iz St. Petra pod Sv. gorami. »Jutro« je zatrobilo pod peresom znanega dr. Kuneja, laibgardista politično propalega Žerjavs-orjuna veličasno zmago, oziroma napredek JDSarjev v St. Petru pod Sv. gorami. Da pa svet izve resnico, naj služi nadaljne pojasnilo: Pri zadnjih občinskih volitvah v imenovanem kraju sploh ni bilo klerikalne liste, torej ni mogla SLS po mnenju demokratejev nazadovati, temveč resnica je, da si je priborila 9, piši: devet častnih mest v občinskem odboru. G. doktor, Vaše prorokovanja, da bodo JDSarji zmagali, da je SLS stranka v St. Petru skrahirana, je splavalo po vodi. Gotovo Vam mrači in dela nagubančeno čelo znani stih: Moj up je šel po vodi, le plavajmo za njim. Pijani zmage ste označili demokratski evangelijum, a prehitro. Vedite, g. doktor, da SLS v St. Petru živi in čuva koristi ljudstva. Ni ji bilo treba številnih litrov alkoholnih pijač, da bi omamila svoje volilce in na ta način se pritegnila one neznačajne, koji prodajo za en glaž vina ali pa za frakelj žganja svoje prepričanje, kakor se je to zgodilo pri demokratskem birtu, znanem Kranerju. Pod firmo Neodvisna gospodarska stranka ste šli v boj, ker ste hoteli ljudstvo speljati na led. Pa vedite, da je vsem Šentpetranom znano, kakšno karijero so že napravili Vaši pajdaši na listi. Omenimo jih samo nekaj. G. doktor, poznate Vi nekega Debeljaka, koji je že prevandral vse stranke sveta? Poznate nadalje »gospoda« Tinčeka Ulčnika, po domače apnar, koji je bil še pred kratkem najhujši SKSar. Poznate nadalje dva ljubljena brata »Zaneta in Popeta«? Prvi od obeh sedaj poštar n. r. Nosilca liste gotovo poznate, a pomembno se ga vdi obelodaniti, to je že imenovani birt. In ta birt je še v zadnji sapi polomije pri škrinjici izrazil veselje, ko je zagledal nekega volilca, češ, sedaj je pa prišel eden, ki bo v mojo škrinjico zapodil, ta je gvišno naš. A odgovor je lakoničen »Bog zna!« In res, demokratski agitator so samevali naprej, ker on si je izbral tisto škrinjico, ki je njemu ugajala. A g. birt so pobesili glavo od prehitrega veselja. Nadalje poznate, g. doktor, tudi človeka, ki je Vašo politiko zanikal, in ste ga ujevali samo s frazo, češ, da je Vaša stranka Neodvisna gospodarska stranka. In Vi si še drznete trobentati v svet napredek naprednih elementov? Ali Vas res ni nič več sram? Ali ste že res padli vsled Vaše demokratsko-orjunske zagrizenosti na najnižjo stopnjo morale? Pred volitvami Vam je bil dober vsak hlapec, kojega ste pozdravljali s »Servus«, vsakemu ste stiskali roko prijateljstva, a po volitvah jih niti ne poznate več. Ali je to močtatost? Nismo mislili, da je akademsko nabražen človek, za kakoršnega smo Vas smatrali, kaj takega v stanu. No, daleč smo prišli. A to še ni vse. Gospod doktor se bratijo celo z ljudmi, ki so podpisali dve listi. Ali ni to največja moralna propalost obupa? In Vi se celo bahate, kakšno trdnjavo da imate! Šviga-švaga-ljudje so, neznačajnejši skoz in skoz. Bog Vam jih žegna, g. doktor. G. dohtar, ali Vam je znano, kaj so rekli birt Kraner že pred volitvami? Ako ne, evo Vam. Rekli so: »Ja, če bi ne imeli dohtarja in Tinčeka, bi že šlo. Pa teh dveh ljudje ne marajo.« Da pa ne bode jeze med »ljubljenic« še eno. G. dohtar, ki se ponašate z dobrim spominom, jedli se spominjate, kaj ste govorili Vi po volitvah? Rekli ste, ako bi ne imeli na listi Tinčeka, a pardon, gospoda Tinčeka Ulčnika, bi zmagali. Ako ste že pozabili, gotovo najdete kje v Vaših knjigah kaj zabeleženo. Ako ne, se boste pa spomnili tistega, kojemu ste to Vašo zahrbtnost izrazili. Ako pa želite, na razpolago dokaz. Po polomiji demokratske politike je treba bilo misliti na dejstvo, kdo bo bodoči šentpeterski župan. In glejte, zbrali so se žerjavsko-orjunske navdahnjeni JDSarji in takozvani neopredeljeni republikanci »Cehovec« pod vodstvom g. lončarja Gajerja v zgornjih prostorih demokratsko-centralistične gostione birta Kranerja in se začeli posvetovati, kako rešiti nevarno krizo, koja proti občini St. Peter pod Sv. gorami od strani klerikalnega zmaja. Po večernem delovanju zliivanja sladkega vinca v želodce so se zedinili, da naj zasede šentpeterski županski stolček zopet preljubljeni in neznačajni »Geier.« A v kljub najstrožji tajnosti je St. Peter zastrmel. Zakaj? Saj se je že vendar trobilo v svet z vso odločnostjo, da bode novi župan vrli centralistično-demokratsko navdahnjeni žandar v pokoju, zvest pristaš dohtarjeve demagogije, nam znani birt Kraner. In na konto zmage so na predvečer popivali v gostilni imenovanega in mu napivali kot že izvoljenemu županu. G. dohtar, ali niste prej prodajali medvedovo kožo, dokler je še medved v brlogu tičal? Vas je le izpeljala Vaša bujno centralistična fantazija na led. G. dohtar, svetujemo Vam pa, da opustite z Vašimi bolanimi možgani politiko, ker imate smolo vsepovsod. Kdor za smolo prime, se osmoli . . .

Shod v Kapelah pri Breživah. Dne 28. septembra je imel g. poslanec Franjo Žebot shod v Kapelah. V svojem nad eno uro trajajočem govoru je razvil velikansko borbo SLS proti Pašič-Pribičevićevemu režimu in podal

izčrpn program sedanje vlade. Shod je bil zelo dobro obiskan. Poslušalci so z zanimanjem sledili govorniku in navdušeno prihrjevali njegovim izvajanjem. Tudi nasprotniki so prišli ter morali priznati, kako koristno dela SLS za državo. Samo Sevnikov Ivan se je nesmrtno osmešil s svojimi nerodnimi vprašanji, kakoršna bi si ne upal staviti niti nepismen drvar. H koncu je še govoril g. poslanec tudi o krajevnih občinskih volitvah. Poslanec sta se zahvalila za jasno poročilo kakor tudi za točni odgovor na razna vprašanja Kovačič in predsednik krajevne KZ g. Krošelj. Jugoslovanskemu klubu se je izrekla zaupnica.

Poziv iz Brežic ob Savi. Na nesramno podel dopis v »Kmetijskem listu« št. 41 z dne 24. septembra, na katerega me je opozoril dober prijatelj — jaz takih listov sploh ne vzamem v roke — odgovorjam sledeče: Ponosen sem in v izvanredno čast si štejem, da me napada tak list; sramoval bi se, ko bi me hvalil. Ker pa ima dopisnik še »gradiva dovolje, ga prosim, naj ga le pridno objavlja, toda — če ima količkaj korajže v sebi — s svojim podpisom, da mu dam priložnost, da bo grde laži, obrekovanja in sumničenja dokazal pred sodiščem. V zahvalo za »imeniten napad« pa darujem 100 dinarjev za volilni sklad SLS. Na svidenje, g. dopisnik! — Brežice ob Savi, dne 5. oktobra 1924. Karol Arlič, mestni kaplan.

Zdravnik dr. Vilko Marin zopet ordinira dnevno od pol 10.—12. ure in od 2.—4. ure v Razlagovi ulici št. 15. Telefon 205.

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo dr. Benjamin Ipavic, Maribor, Gosposka ulica 46, ne ordinira do dne 3. novembra.

Ledvične kamne odpravite najlažje z uživanjem Radenske vode!

Gospodarske vesti.

Vse kmetijske podružnice imajo občne zbere v nedeljo, dne 19. oktobra. Tudi ako so kmetijske podružnice že določile za občni zbor kak drug dan (n. pr. 26. oktobra ali 2. novembra) morajo imeti občni zbor dne 19. oktobra; Poglejte si zadnjega »Kmetovalca« št. 18 z dne 30. sept., kjer je objavljeno vabilo na občne zbere vseh podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo! Držite se tega!

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš naznanja svojim udom naslednji razglas velikega župana: Oddaja vinskih trt in sadnih drevesc iz državnih trtic in drevesc mariborske oblasti. Prihodnje spomlad se bodo oddajale iz državnih trtic in drevesc v mariborski oblasti trtne in drevescne sadike najbolj upeljanih vrst, kakor: laške graševine, muškatega silvanca, belega burgundca, rumenega šipona, zelenega silvanca, žlahtnine i. dr., cepljenih na ripario pontalis, rupestris št. 9, solonis 1616; nadalje od jablan: štajerskega mošanjca, renskega bobovca, baumanovke, kenadke i. dr. po sledečih znižanih cenah: cepljenke la po 1500 din. 1000 komadov, korenjaki la po 250 din., la po 75 din. 1000 komadov, ključki la po 200 din., la po 35 din. 1000 komadov, drevesa (visokodebelna) la po 15 din., la po 10 din. 1 komad. Te cene veljajo le za manj imovite posestnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadevno potrdilo. Imovitejšim posestnikom se zaračunijo trte in drevesa za 50 odstotkov dražje. Nadalje veljajo te cene le na oddajnem mestu, v dotični trtici ali drevescnici. Za omot in dovoz na železnico se zaračunajo lastni stroški. Pri dodelitvi se bodo v prvi vrsti upoštevali vinogradniki in sadjarji mariborske oblasti, potem šele ostali. Naročila na to blago morajo biti kolkovana (5 din. za vlogo) in se imajo vložiti najkasneje do 15. novembra t. l. ali pri pristojnem srezkem ekonomu ali pa pri dotični državni trtici, oziroma drevescnici, odnosno pri Vinarskem in sadjarskem nadzorništvu za mariborsko oblast v Mariboru. Po tem roku se razdele zaloge sorazmerno med vse opravičence in se jim dostavijo tozadevne nakaznice. Drevesa se lahko dobe tudi že to jesen, toda le, če se vložijo naročilo vsaj do 20. oktobra t. l. pri imenovanem nadzorništvu. V Mariboru, meseca oktobra 1924. Za velikega župana: oblastni referent za kmetijstvo inž. Josip Zidanšek s. r. — Da si vsek posamezni reflektant prihrani kolkovino, je podružnica pripravljena, prijave svojih članov sprejemati in skupno z enim kolkom predložiti velikemu županu. Načelnik.

POSPEŠEVANJE UČINKA STISKALNIC.

(Piše Franjo Rudl, Maribor.)

Učinek glede brzega stiskavanja sadne mezge je v prvi vrsti odvisen od prostega odtoka soka in od tenkosti razdrobljenja sadja. Dotični mlin, kateri jabolke in hruške najdrobnejše melje, je vedno boljši, nego oni, ki jabolka samo ne nekaj kosov združne.

Pri vsakem košu z večjim premerom se opazuje, če je tudi hidraulična preša, da na sredi koša zaostane sok in tudi pri večkratnem prekopavanju ostanejo srednje tropine vlažnejše. Kako je temu odpomoči?

Prvič, če se daje na dno, v sredino in na vrhu koša pletenina, oziroma se vlagajo rešetke iz lesenih latic. Če pa kmet teh pletenin ali rešetk v trenutku nima, po vrhu tega so precej drage, če dotične pri obrniku naroči, si lahko pomaga po najenostavnejšem in naravnem potu s sadjem samim, in učinek je še boljši, kakor pa s pomočjo pletenin.

Delo se vrši na sledeči način: Na dno stiskalnega koša se posiple ena vrsta celih lesnik ali drobničke jabolke, če teh ni, tudi veljajo kostanji. S tem smo osnovali spodnjo drainažo, oziroma odtok soka. Potem postavimo sredi koša eden lakot dolgi, precej debeli hlo, to je leseni vložek, s približnim premerom 9 cm. Sedaj pride nasip zdrobljene mezge ali drozge, katera se okoli tega pokončnega hloda z roko pritiskava. Je dopolnitev drozge do višine hloda izvršena, se ta hloček potegne ven in

v nastalo luknjo previdno spravimo spet drobne in cele jabolke. S tem smo osnovali pokončno notranjo drainažo, torej da tudi od sredine koša most lahko brez ovirov odteče. Če se koš še više napolni, spet postavimo na dotiko srednjih jabolk leseni hlo in nadaljujemo delo, kakor poprej. Končno je koš napolnjen, leseni hlo se potegne ven, nastalo luknjo izpolnimo z jabolkami in na vrh poravnane drozge nasipljemo spet eno vrsto celih drobnih jabolk, to učinkuje potem na drainažo vrh koša. Na to šele pride pokrov in delo stiskavanja. V trenutku bomo opazovali, da sadni sok kar hipoma odteče in stiskovanje brzo napreduje.

Pri prekopanju tropin se cele jabolke od dotičnih re-de ločijo, posebej v korbičo poberejo in spet porabijo za drugo stiskavanje. Pri moderni, dobri preši dosežemo, da je treba samo enkrat prekopati in tropine so suhe. Torej si prihranimo polovico časa in most je mnogo boljši, ker ni imel časa, da bi prišel z zrakom toliko v dotiko, da bi zrjavel, kakor je n. pr. pri starih prešah navada, do stiskavanja traja celi dan ali pa celo noč.

Porabo in vlaganje pletenin sem jaz docela izpustil, ker je snažnje mudljivo in pri večletni porabi strošnjeje ter splešnjeje in za higijenično snažno pridelovanje vina ali sadjevca ne odgovarjajo tako, kakor ravno popisani neravni sistem. Posebno velja to, kjer se jabolka pred porabo v kadi vode kakor repa operejo. Pri spravljanju sadnih sokov ne moremo nikoli zadosti snage zahtevati. Vse- kdo, kateri snago pri trgatvi natančno glede posede in sadja, strojev in stiskalnic upošteva, bo vedno imel boljše vigo, kakor pa dotični nemarnjak, ki misli, da most potom kipenja itak izvrže vso nesnago. Fizične nesnage v resnici izvrže, ali kemične raztopine ostanejo v tekočini in v okusu.

Kar se tiče rentabilite modernih sadnih mlinov in stiskalnic, je praksa dokazala, da namesto štirih polovnjakov sadjevca, jih dobimo pet, torej za 20% več in pri 20 polovnjakov sadjevca je mlin, in pri 40 polovnjakovih pa preša plačana samo od dotičnega mosta, kateri je vsled boljšega dela pridobljen, ne vstevši časa, ki se ga tudi polovico prihrani.

100 litrov jabolčne drozge daje 60 litrov sadjevca, oziroma 100 kg sočnih jabolk 80 litrov soka brez vode.

Sromlje pri Brežicah. Vinska trgatve je večinoma že končana. Splošno se je pridelalo nekoliko manj, kakor polovico lanskega pridelka. Vinogradniki so pričakovali več mosta. Povprečno ima most 18 stopinj sladkorja, seveda tudi več, 20 in 22, z ozirom na vrsto grozdja in z ozirom na trgatve v toplih dneh, zlasti dne 3. in 4. oktobra. Za novi vinski most se že danes, to je dne 5. oktobra, ponuja 30 kron liter.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 3. oktobra se je pripeljalo 603 svinj in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 87—

Ordinacijske ure Dra. Nekrvav-a.

(Spraviti!)

(Nadaljevanje sledi!)

2

Tako g. natakari! Včeraj ste mi servirali z velikimi očmi kurjo juho, danes pa mi donasate samo velike kurje oči brez juhe. No, dajte, da vidim! Kurje oči so za Vas natakarije nezogibno zlo, kot za Poincaréja ruhrsko področje. Glej, tu imate dve krasne prirodni sliki. Velik žulj na podplat in kurje oko na palcu. Toda ne razburjajte se radi tega, dragi prijatelj! Take stvari se ne odstranijo z nožem. Za to ni treba ne pile, ne noža, kajti jaz, dr. Nekrvav, jaz odstranjujem najčvrstejše kurje oči in najbolj zastarele žulje in to po principu: »veliko ali malo kurje oko, ozdravi Kukirol samo!« Takoj hitite v najbližjo večjo lekarno, ali boljšo drogerijo, kupite si karton Kukirol-obliža in se ravnajte po navodilu za uporabo. Kmalu boste rešeni bolečin, v nasprotju z ostalimi preparati, ki iste le povečujejo. Kukirol Vam bo tako pomagal, da boste v teku dveh do treh dni, brez kurjih oči. Vam posebno, kakor tudi Vašim sodrugom, bi najtopeje priporočal pravilno postopanje pri umivanju nog s Kukirol preparatom. Mnogo hoje po trdih tleh v tesnih čevljih povzroča odise, neznosne žulje, rane in druge nožne bolečine. Kopanje zdrži Vam noge suhe, krepi Vam mišice in žile, ter je zelo blagodejno posebno za one, ki mnogo hodijo in stoje. Nabavite si še danes brošuro: »Pravilna nega nog«. Posiljatev sledi brezplačno in prosto poštino potom tvrdke

HUGO BULLY, BEOGRAD (JUGOSLAVIJA) JAKŠIČEVA B. R. 11.

Pravi, po vsem svetu znani in v milijon slučajih preizkušeni Kukirol fabrikati se dobijo v vsaki lekarni in v vsaki boljši drogeriji za ceno 18 dinarjev za škatljo Kukirol-obliža in 12.50 D za paket Kukirol preparata za umivanje nog. V mnogih trgovinah se ponujajo po nižjih cenah ponaredbe naših pravih Kukirol fabrikatov. Iste odklanjajte v lastnem interesu in prosimo, da pazite na to, da Vam se ne vsilijo kot stidi prav dobri manjvredni izdelki. Boljšega kot Kukirol se ne dobi. Pristni samo z varstveno znamko: »Petelinova glava na nogi«.

Naš znanstveni oddelček, ki je pod vodstvom starega, izkušnega zdravnika, Vam ob vpošiljavi povratne poštuine brezplačno nudi vsa pojasnila in dobre svete na vsa vprašanja v zadevi negovanja in bolezni nog.

KUKIROL-FABRIK, GROS-SALZE BEI MAGDEBURG (DEUTSCHLAND).